

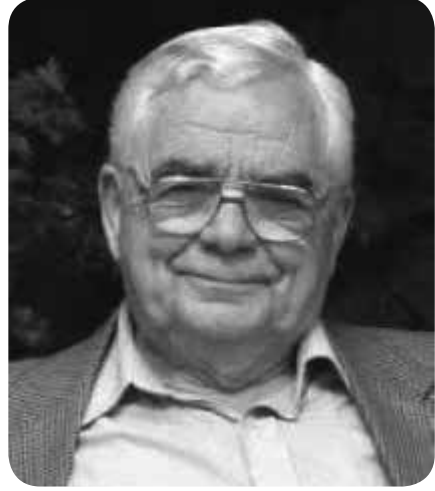
Prof. Dr. Bozkurt Güvenç

Nail Tan

AKDTYK Yönetim Kurulu (1993-1999) ve TDK dernek dönemi (1932-1983) üyesi (1971:1277), yüksek mimar, sosyal insan bilimci / antropolog, çevirmen ve Hacettepe Üniversitesi Emekli Öğretim Üyesi Prof. Dr. Bozkurt Güvenç; 10 Aralık Pazartesi günü İstanbul Başkent Üniversitesi Altunuzade Hastanesinde hayata gözlerini yumdu. 29 Ekim 2018'den beri misafir bulunduğu İstanbul'da zatürre ve organ yetmezliği tedavisi görmekteydi. Cenazesi, 14 Aralık 2018 Cuma günü Hacettepe Üniversitesinde saat 10.45'te düzenlenen anma / uğurlama töreninin ardından Ahmet Hamdi Akseki Camisine getirildi. Bu camide kılınan cuma ve cenaze namazlarının arkasından Karşıyaka Mezarlığı'ndaki aile kabristanında top-rağa verildi.

Rahmetli Güvenç, 16 Temmuz 1926 tarihinde Samsun'da doğdu. Babası İstiklal Savaşı gazisi E. Tümg. İbrahim Lütfü Bey, annesi ise Celadet Hanım'dır.

Babasının görevi dolayısıyla ilk ve ortaöğrenimini Türkiye'nin çeşitli illerinde yaptı. Siirt Gazi İlkokulu (1936), Ankara Birinci Ortaokul (1939) ve İstanbul Kabataş Lisesinden (1943) mezun oldu. İTÜ Mimarlık Fakültesinde yükseköğrenime başladı (1944). TCDD bursuyla ABD Georgia Teknoloji Enstitüsünde mimarlık öğrenimi görüp diploma aldı (1949). Massachusetts Teknoloji Enstitüsünde yüksek lisans eğitimini tamamladı (1949-1950). Türkiye'ye dönüp vatan görevini Ankara'da Genelkurmay Başkanlığı emrinde yerine getirdi (1951-1952). ABD Columbia Üniversitesinde kültürel sosyal insan bilimi ve eğitim alanlarında lisansüstü çalışmalarda bulundu (1962-1963). Bu eğitimin etkisiyle mimarlığı bir kenara

bırakıp sosyal insan bilimini ana uzmanlık alanı seçti. Hacettepe Üniversitesi Tıp ve Sağlık Bilimleri Fakültesinde bilim doktoru unvanını aldı (1965).

Askerlik sonrası, aldığı burs dolayısıyla bir süre TCDD'de mimar, mühendislik yaptı (1952-1956). İstanbul'a gidip bir yandan serbest mimarlık bürosu açtı, bir yandan da Yıldız Teknik Okulu ile Darüşşafaka Lisesinde öğretmenlik, yöneticilik görevlerinde bulundu (1956-1961). ABD'deki lisansüstü çalışmalarının ardından Hacettepe Üniversitesinde öğretim görevlisi olarak akademik görevine başladı (1964). Doktorasından sonra öğretim üyeliğine terfi etti (1965). Üniversitesinde Temel Bilimler Yüksekokulu, Nüfus Etütleri Enstitüsü ve Sosyal Antropoloji Bölümünü kurdu, müdürlük ve bölüm başkanlığı görevlerini üstlendi. Bu görevleri sırasında 1969'da doçent, 1977'de de profesör unvanlarını aldı. Kurduğu insan bilimi bölümünde emekliye ayrıldığı 1993 yılına kadar bölüm başkanlığı yaptı.

Prof. Güvenç, Hacettepe Üniversitesindeki görevlerinin yanı sıra doçentken 1974'te Başbakanlık Kültür Müsteşar-

lığı görevine getirildi. I. Uluslararası Türk Folklor Kongresi'nin davet mektupları bu dönemde katılımcılara gönderildi. Yaklaşık bir yıla yakın bu görevde kaldı. Tokyo Üniversitesi Asya Afrika Araştırmaları Enstitüsünde konuk profesör (1979-1981) ve ABD Smithsonian Enstitüsünde uzman (1985-1986) olarak derslerini sürdürdü.

Emeklilik döneminde Cumhurbaşkanlığı Başdanışmanı unvanıyla Çankaya Köşkü'nde görev yaptı (1993-2000). AKDYYK'de, YÖK Genel Kurulunda, UNESCO Türkiye Millî Komisyonunda ve Avrupa Konseyinde devlet hizmetlerini sürdürdü. Yakın yıllarda İstanbul Kültür ve Yeditepe Üniversitelerinde kültürel ve sosyal insan bilimi dersleri veriyordu. Türk-Japon Vakfının kurucu üyesiydi (1992).

Çok sayıda insan bilimci öğretim üyesi yetiştiren merhumun makalelerinin yayımlandığı başlıca dergiler arasında; *Eğitim Hareketleri*, *Forum*, *Pedagoji*, *Varlık*, *Milliyet Sanat*, *Boyut*, *Şehir*, *Bilişim*, *Özgür İnsan*, *Çağdaş Eleştiri*, *Hacettepe Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, *İ. Ü. Kadın Araştırmaları Dergisi*, *ILCAA*, *Hacettepe Bulletin of Social Sciences and Humanities*, *Journal of Asian and African Studies*, *The Japanese Studies Center News*, *Japanese Architecture ve Current Anthropology* ön sıralardadır. *Cumhuriyet* gazetesinde de makale ve köşe yazıları yayımlanıyordu.

Aldığı çok sayıdaki ödül içinde Japon İmparatoru'nun Doğan Güneşin Altın Çocukları Nişanı (1988), TÜBA Onursal Üyeliği (1997), Elginkan Vakfı Türk Kültürü Ödülü (*Türk Kimliği*, 2009) ve Kültür Bakanlığı Hizmet Ödülü önemlidir.

Eserleri tür ve ilk baskı yıllarına göre şöyle sıralanabilir:

Araştırma, İnceleme: *Türkiye Demografyası* (1969), *Kültür Kuramında Bütüncülük Sorunu Üzerine Bir Deneme* (1970), *İnsan ve Kültür / Antropolojiye Giriş* (1972), *Sosyal Kültürel Değişme* (1976), *Japon Kültürü (Nihon Bunka)*, 1980), *Darwin Gerçekte Ne Dedi* (1983), *Kültür Konusu ve Sorunlarımız* (1985), *Japon Eğitimi Raporu* (P. Otman, S. Tözere, T. Belek, F. Akarsu, A. Özgen'le 1990), *Türk İslam Sentezi* (G. Şaylan, İ. Tekeli, Ş. Turan'la 1991), *Mantık ve Metot* (1992), *Seçilmiş Ülkelerde Yüksek Öğretime Geçiş* (1992), *Türk Kimliği / Kültür Tarihimizin Kaynakları* (1993), *Antropoloji* (1993), *Kültür ve Eğitim* (1995), *Kültür ve Demokrasi* (1996), *Kültürün ABC'si* (1997), *Nasıl Bir Eğitim ve Nasıl Bir Öğretmen* (1998), *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Kültürümüzde Batı Etkileri* (2002), *Dünyanın Sonu mu?* (2008), *Kadın Sorunları Sözlüğü* (2013), *Nereden Başlayalım/Eğitimin ABC'si* (2018).

Anı/Hatıra: *Anılardan Sayfalar* (2004), *Demirel'e Yazdıklarım* (2005).

Derleme: *Güldüşün Fıkraları / Abeceli Bir Deste* (2000).

Çeviri/Tercüme: *Çağımızın Özgürlük Sorunu* (E. Fromm'dan, 1973), *Yalnızlık Dolambacı* (O. Paz'dan, 1978), *Ölümünün 100. Yılında Darwin Gerçeği* (B. Farrington'dan, Y. İzbul'la, 1978), *Tarihten Dersler* (W. ve A. Durants'tan, 1979), *Sosyal Antropoloji Açısından İnsan ve Dünyası* (C. Wells'ten, 1982).

Türkçeden İngilizceye: *Turkish Demography* (F. C. Shorter'le, 1969), *University Government and the State* (1970), *Social Change in İzmir* (1975), *Quad-i Azam Mohammed Ali Jinnah* (1977), *Ethnocentrism: Roots and Prospects* (1993), *Quest for Cultural Identity* (1994), *From Scholastic to Social Education in Turkey* (1998), *Türk Eğitim Tarihi* (İng. Rusça,

Moskova 1999), *The Other: Turks' Quest for Identity and Image* (2006).

Hakkında Kültür ve Turizm Bakanlığınca 1994 yılında *Humana / Bozkurt Güvenç'e Armağan* (haz. N. Serpil Altuntek, Suavi Aydın, İsmail H. Demirdöven) adlı bir kitap yayımlandı.

Çok iyi derecede İngilizce ve Japonca biliyordu.

Melda Hanım'la evliliğinden ikisi kız (Zeynep, Çağ) ve ikisi erkek (Murat, İsmet) dört evladı bulunmaktadır.

Türkiye'de sosyal insan biliminin kurucularından kabul edilir. Kültür ve eğitim tarihimiz açısından önemli eserlere imzasını atarak aramızdan ayrıldı. Ruhu şad olsun!

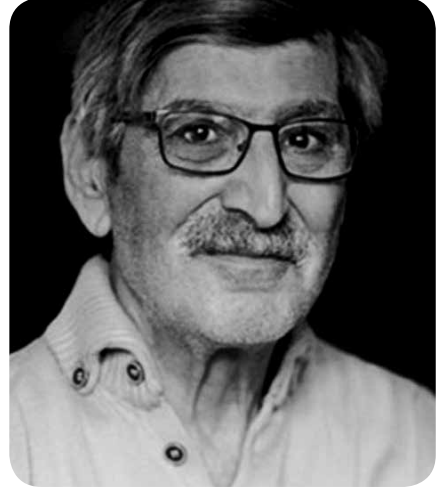
Refik Durbaş

Şair, deneme ve çocuk kitapları yazarı, gazeteci ve yayıncı kimliğiyle tanınan Refik Durbaş; zatürre tedavisi gördüğü İstanbul Göztepe Medeniyet Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesinde, 30 Kasım 2018 Cuma günü hayata veda etti. Son yıllarda akciğer ve böbreklerinden rahatsızdı. Cenazesi, 2 Aralık 2018 Pazar günü Erenköy Galippaşa Camisinde kılınan öğle ve cenaze namazlarının ardından Ümraniye Kocatepe Mezarlığı'nda toprağa verildi.

Rahmetli Durbaş, 10 Şubat 1944 tarihinde Erzurum'un Pasinler ilçesinde doğdu. Babası Siddık Durbaş, annesi ise Şayeste Hanım'dır. Şair, yazar, M. Suphi Nuri İleri'nin (1953-2004) eniştesiydi.

İzmir Namık Kemal Lisesinden (1965) sonra İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde yükseköğrenime başladıysa da tamamlamadan ayrıldı (1971).

Liseyi bitirince bir süre işçi olarak çeşitli işlerde çalıştı (1965-1967). *Yeni İstanbul* gazetesi ve Cem Yayınevinde düzeltmenlik yaparak gazetecilik ve yayıncılığa başladı (1967). *Cumhuriyet* gazetesinde düzeltmenlik servisinde şeflik yaptı (1983-1987) ve bu gazeteden emekliye ayrıldı (1992). Emeklilik döneminde de gazetecilik ve yazarlıktan uzak durmadı. *Yeni Yüzyıl* ve *Ateş*

gazetelerinde kısa bir süre (1993-1994) çalıştıktan sonra *Sabah*'ta köşe yazıları yazmaya başladı. Bu gazetede ayrıca sanat ve kitap sayfaları düzenledi. Son yıllarda *Bir Gün* gazetesinde köşe yazılarını sürdürmekteydi.

Durbaş, gazeteciliğin yanı sıra yayıncılıkla da meşgul oldu. Bir grup arkadaşıyla lisede *Evrım* (1962-1964, 22 Sayı) ve *Alan 67* (1967, 4 Sayı) sanat dergilerini yayımladı. *Yeni a* dergisinin ise (1972-1974, 24 Sayı) yazı işleri müdürlüğünü üstlendi.

Yoğun olarak edebiyatın şiir dalıyla ilgilendi. İlk şiirlerini İzmir'de *Ege Eks-*

pres gazetesi ve *Evrım* dergisinde yayımladığında henüz 18 yaşındaydı. İlk hikâyesi de Çocuk Haftası dergisinde basılmıştır. İlk şiirlerinde İkinci Yeni akımının etkisinde kalan şair, 70'li yıllarda toplumsal şiirlere yöneldi, olgun ve zengin bir dil anlayışını benimsedi. *Alan 67, Şiir Sanatı, Soyut, Papirüs, Yeni a, Yeni Ufuklar, Devinim 60, Hürriyet Gösteri, Milliyet Sanat, Adam Sanat* ve *Aydınlık* dergilerindeki şiirleriyle edebiyat çevrelerince tanındı. Birçok şiiri dünya dillerine çevrilip bastırıldı. Bazı şiirleri (Çırac Aranyor gibi) besteciler tarafından çeşitli müzik formlarında bestelenip ünlü sanatçılar tarafından seslendirildi. Çaylar Şirketten kitabı TRT'de dizi film yapıldı (1989). Asıl adı dışında, bazı şiir ve yazılarında Fikret Kaynakçı ve Sıtkı Sipahioğlu imzalarını kullandığı görüldü.

Şiirle birlikte edebiyatın deneme, anı, söyleşi/röportaj dallarıyla da ilgilenip kitaplar yazdı. Çocuklara yönelik çok sayıda kitap yayımladı. Ünlü yazarların (Ömer Seyfettin, M. Âkif Ersoy, Evliya Çelebi gibi) eserlerini çocuklara uyarladı. Seçkiler/antolojiler düzenledi.

Aldığı ödüller içinde en önemlileri şunlardır:

1979 Çırac Aranyor kitabıyla Yeditepe Şiir Armağanı

1983 *Nereye Uçar Gökyüzü* kitabıyla Necatigil Şiir Ödülü

1989 "Kapıkule'nin Vatansızları" söyleşi ile TGC Yılın Gazetecisi Ödülü

1993 *Menzil* kitabıyla Halil Kocagöz Şiir Ödülü

2015 *Bağışla Ziyanımlı* kitabıyla Yunus Nadi Şiir Ödülü

2018 Şayeste ile Behçet Aysan Şiir Ödülü

Eserleri, edebî tür ve ilk baskı yıllarına göre şöyle sıralanabilir:

Şiir: *Kuş Tufanı* (1971), *Hücremde Ayışığı* (1974), *Çırac Aranyor* (1978), *Çaylar Şirketten* (1980), *Nereye Uçar Gökyüzü* (1983), *Siyah Bir Acıda* (1984), *Bir Umuttan Bir Sevinçten* (Toplu Şiirler, 1984), *Yeni Bir Defter-Şiirler-Meçhul Bir Aşk* (1985), *Adresi Uçurum* (Toplu Şiirler II, 1987), *Geçti mi Geçen Günler* (1989), *Menzil* (1992), *Kimse Hatırlamıyor* (Toplu Şiirler I, 1994), *Nereye Uçar Gökyüzü* (Toplu Şiirler II, 1994), *Düşler Şairi* (1997), *10/Seçme Şiirler* (1997), *İstanbul Hatırası* (1998), *Hatıram Olsun* (2000), *Rüzgârla Randevu* (2000), *Adresi Kalbimde* (Seçme Şiirler, 2000), *Şimdi: Haberler* (2001), *Yol Uzundur Günden Ama Ölümünden Kısa* (2002), *Rüya Tabirleri* (2004), *Kırk Dört Sıfır Dört:1944-2004* (2007), *Bağışla Ziyanımlı* (2014), *Çırac Aranyor* (Toplu Şiirler I, 2016), *Menzil* (Toplu Şiirler II, 2016), *Kırk Ayna* (Toplu Şiirler III, 2016), *Şayeste* (2018).

Anı/Hatıra: *Anılarımın Kardeşi İzmir* (2001).

Söyleşi/Röportaj: *Ahmed Arif Anlatıyor: Kalbim Dinamit Kuyusu* (1990), *Güneşli Rüzgârı Nâzım'ın* (1997).

Çocuk Edebiyatı: *Yedi İklim Dört Bucak* (Evliya Çelebi'den uyarlama, 1977), *Denizler Sincabi* (Çocuk Şiirleri, 1979), *Kırmızı Kanatlı Kartal* (Çocuk Şiirleri, 1982), *Mavi Alaca Baston* (Muallim Naci'den uyarlama, 1983), *Şaka-Name* (Evliya Çelebi'den uyarlama, 1983), *İkinci Baskı* (1990), *Tilki Tilki Saat Kaç* (1995), *Kuyruğu Zıp Zıp Kanguru* (2007), *Mevlâna Celaleddin* (Eserlerinden uyarlama, 2007), *Acayip Öyküler* (Evliya Çelebi'den uyarlama, 2009), *En Güzel Çocuk Şiirleri* (M. Âkif Ersoy'dan uyarlama, 2009), *Şermin ve En Güzel Çocuk Şiirleri* (Tevfik Fikret'ten uyarlama, 2009), *Gazeteci Çocuk* (2012), *Nar*

Düştü Kar Üstüne (2012), *Biri Dev Biri Pire* (2012), *Ömer'in Çocukluğu* (Mualim Naci'den uyarlama, 2012), *Üç İkii Birr Ateş* (Çocuk Şiirleri, 2012), *Kurabiye Ev* (2014), *Kar Üstünde Beyaz Bulut* (2014), *Bez Bebekle Kuklası* (Çocuk Şiirleri, 2015), *En Sevilen Öyküler* (Ömer Seyfettin'den uyarlama, 2017), *Büyüsün Düşler* (Çocuk Şiirleri, 2017), *Çırak Çıktı Çocukluğum* (Çocuk Şiirleri, 2017).

Deneme, İnceleme, Araştırma: *Yazılmaz Bir İstanbul* (1988), *Şair Cezaevi Kapısında* (1992), *İki Sevda Arasındaki Karasevda* (1994), *Mektup Var İlhami Bekir'den* (1997), *Yasemin ve Martı* (1997), *Galata Köprüsü* (1995), *Gülgem İstanbul Sokaklarında* (1998), *Taşın ve İnancın Şiiri Mardin* (1998), *Gözbebeğim İstanbul* (2005), *İstanbul'la Yüzleşme* (2010, Y. Miraç'la), *İstanbul Hayattır* (2010), *Şiirin Gizli Tarihi* (2016), *Red: Şair ve Şiir Yazıları* (2016), *Efsaneler Kenti İstanbul* (2017).

Derleme, Seçki/Antoloji: *Türk Yazısında Seçilmiş Cezaevi Şiirleri* (1983),

Öykülerde İstanbul (1995), *Barış Koyun Çocukların Adını* (1998), *Mustafa Kemal Bayrağı* (1998), *Türk Edebiyatında Anne Şiirleri/Seni Seviyorum Anne* (1998), *Türk Edebiyatında Şakacı Şiirler/Kafdağı'nda Şenlik Var* (1998), *Türk Edebiyatında Doğa Şiirleri/Maviydi Gökyüzü Yeryüzü Yeşil* (1998), *Cumhuriyet'ten Günümüze Çağdaş Türk Şiiri* (3 Cilt, A. Özkan'la, 1999), *Yüz Aşk Bir de Şiiri* (2001), *Tanıklıklar* (A. Özgentürk ve S. Tezel'le, 2003), *Anadolu Efsaneleri: Köroğlu* (2007), *Rakı ile Edebiyat Muhabbeti* (2007), *Kanatların Yelken Ettik Gemiye/Halk Edebiyatı Destanları* (2011), *Gül ile Sitemkâr* (2015).

Bilge Durbaş'la evliliğinden oğlu Alican Durbaş bulunmaktadır.

Rahmetli Refik Durbaş, sanatın kanatlarını takıp daima şiirin doruklarında yaşamayı sevdi. Bestelenen şiirleriyle hafızalara, gönüllere daha çabuk ulaştı. Çocuklara dağıttığı şiir çiçekleriyle de ölümsüzlüğü garantiledi. Ruhu şad olsun!